

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2006-1-26 (Özelleştirme)
Karar Sayısı : 06-83/1044-304
Karar Tarihi : 10.11.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Rifki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN.

B. RAPORTÖRLER: İsmail Atalay YOLCU, Metin PEKTAŞ

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : - Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

D. TARAFLAR

- Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Ziya Gökalp Cad. No:80 06600 Kurtuluş/Ankara
- Çelikler Taah. İnş. ve San. A.Ş.
Tahran Cad. Billur Sok. No: 29/3 Kavaklıdere/Ankara
- Kolin İnş. Tur. san. Tic. A.Ş.
Horasan Sok. No:24 GOP/Ankara

E. DOSYA KONUSU: T.C. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı Bünyesinde bulunan İ.R. 2200 Ruhsat No'lu Hekimhan Deveci Demir Maden Sahası'nın özelleştirme yoluyla devredilmesi işlemine izin verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 2.10.2006 tarih ve 6637 sayı ile giren ve eksiklikleri en son 20.10.2006 tarih 7002 sayı ile tamamlanan bildirim üzerine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ ve 1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ çerçevesinde yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 3.11.2006, 2006-1-26/ON-06-İAY sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu 6.11.2006 tarih, REK.0.05.00.00-120/209 sayılı Başkanlık Önergesi ile 06-83 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda bildirim konu işlemde, 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde öngörülen ciro ve pazar payı eşikleri aşılmadığından dosya konusu devralma işleminin izne tabi olmadığı ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Demir cevheri üretimine ilişkin olarak pazar tanımı yapılırken bu madenin kullanım şekillerinin dikkate alınması yerinde olacaktır. Demir cevheri, demir-çelik üretiminde kullanılmakta olup, bu üretime uygunluk açısından temel gösterge cevherdeki tenör

oranıdır. Demir çelik tesislerindeki fırınlarda kullanılmak üzere talep edilen demir cevherinin yüksek tenörlü olması arzu edilmektedir. Bu noktada ilgili pazar açısından, talep yönünden yapılacak değerlendirmelerde cevherdeki tenör oranı dikkate alınmalıdır.

Demir cevherinin mineral yapısına göre yapılan sınıflandırmalar (siderit, limonit, hematit, vb.) ile parçacık boyutuna göre yapılan sınıflandırmalar (parça cevher, toz cevher, sinterlik cevher, pelet, vb.) pazar tanımı açısından belirleyicilik taşımamaktadır.

Rekabet Kurulu, 25.3.2004 tarih 04-22/247-52 sayılı A.Ş.'nin Div-han'ın özelleştirilmesine ilişkin kararında, çıkarılan demir cevherinin kalitesindeki farklılıkların kısmen de olsa peletleme ve safsızlaştırma işlemleri ile giderilebileceğini, dolayısıyla düşük tenörlü ya da safsızlık içerebilen cevherlerin, yüksek tenörlü cevherler ile aynı pazarda yer alabileceğini ifade ederek ilgili ürün pazarını "demir cevheri pazarı" olarak tanımlamıştır.

Özelleştirmeye konu olan Deveci Maden Sahası'nda üretilen demir cevheri %39 Fe (demir) içeriğiyle düşük tenörlüdür. Ancak, cevherin ek yatırım yapılarak safsızlaştırılabileceği doğrultusundaki tespitler ve yukarıda değinilen Kurul kararı dikkate alındığında, söz konusu maden sahasının bu özelliğinin pazar tanımı açısından bir farklılaştırmaya neden olmaması gerektiği, dolayısıyla pazarın "*demir cevheri pazarı*" olarak tanımlanması gerektiği sonucuna varılmıştır.

H.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Demir cevheri üretimi açısından ülke içinde rekabet şartlarının bölgesel olarak farklılaşmasına neden olacak bir unsurun bulunmaması nedeniyle ilgili coğrafi pazar "*Türkiye Cumhuriyeti sınırları*" olarak belirlenmiştir.

H.2. Taraflar

H.2.1. İR.2200 Ruhsat No'lu Hekimhan/Deveci Demir Maden Sahası

İşleme konu olan ve özelleştirilmesi planlanan Deveci Maden Sahası 1936-1937 yılında yapılan jeolojik çalışmalarla ortaya çıkarılmıştır. Daha sonra yapılan ayrıntılı etüdümler sonunda, Deveci Maden Sahası 1954 yılında bir özel teşebbüs olan Bilfer Madencilik tarafından işletilmeye başlanmış, ancak 4.10.1978 tarihinde çıkarılan 2172 sayılı "Devletçe İşletilecek Madenler Hakkında Kanun" ile kamulaştırılarak Türkiye Demir Çelik İşletmeleri (TDÇİ) bünyesine geçmiştir. 13.6.1983 tarihli 2840 sayılı Kanun'la bu sahanın ruhsatı, arama ve işletmeciliği TDÇİ'ye verilmiştir.

1994 yılına kadar TDÇİ'ye bağlı Hekimhan Madenleri Müessesesi Müdürlüğü tarafından işletilen Deveci Maden Sahası, Yüksek Planlama Kurulu'nun yeniden yapılandırma çalışmaları kapsamında 1994 yılında Div-Han'ın işletmeciliğine bırakılmıştır. Div-Han, özelleştirme idaresi bünyesine alındığı 3.10.2002 tarihine kadar bu sahayı bizzat işletmiş, bu tarihten Erdemir'e kesin satışının gerçekleştiği 15.4.2004 tarihine kadar da rödevans yöntemiyle işletmiştir.

5.6.2004 tarihinde yürürlüğe giren Maden Kanunu'nda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin 5177 sayılı Kanun'un Geçici 7'nci maddesine göre İR. 2200 Ruhsat No'lu Deveci Maden Sahası'nın ÖİB tarafından özelleştirilmesi planlanmıştır.

Deveci Maden Sahası %39 Fe (demir), %3.72 Mn(Mangan) tenörüne sahiptir. %39 Fe tenörü, dünya genelinde arzu edilen %66'lık tenör karşısında oldukça düşük kalmaktadır. Bu çerçevede, değerlendirmenin en temel kıstası olan demir tenörü açısından sahanın fakir olduğu anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte bu cevherin yaklaşık %4 oranında mangan ihtiva etmesi, demir-çelik üretimlerinde mangan ihtiyacı olan entegre tesisler açısından bu cevheri tercih edilebilir kılmaktadır. Zira entegre demir çelik fabrikalarındaki yüksek fırınlardan çıkan sıvı ham demirdeki mangan oranının %1-1,2 seviyesinde olması öngörülmektedir. Bu noktada %4 mangan içeren Deveci cevheri bu mangan dengesini sağlayabilmeleri için iyi bir kaynaktır. Tam da bu nedenle Deveci Maden Sahası kullanıcılar tarafından bir demir cevheri sahası olarak değil daha çok bir mangan kaynağı olarak görülmektedir.

Ancak saha, sözü edilen fabrikalar için mangan açısından da vazgeçilmez değildir. Zira fabrikalar üretimlerindeki mangan ihtiyaçlarını, mangan ihtiva eden bir demir cevheri kullanarak karşılayabilecekleri gibi bu ihtiyaçlarını doğrudan bir mangan sahasından da karşılayabilmektedirler.

Sahadan üretilen cevher doğrudan demir-çelik üretimine uygun olmamakla birlikte, safsızlaştırma işlemine tabi tutularak tenörünün yükseltilmesi de teknik olarak mümkün görülmektedir. Bunun için yapılacak sabit yatırım tutarı 20-25 milyon ABD doları düzeyinde olup işletme maliyetleri de dikkate alındığında, sektörün ithalatta gelen cevherleri tercih ettiği görülmektedir.

Sahanın işletildiği ilk yıllarda limonit cevheri üretimi gerçekleştirilmiş ancak daha sonra ulaşılan cevherlerin siderit olduğu görülmüştür. 1989 yılında TDÇİ bünyesinde yapılan çalışmalar sonunda bu maden sahasının işletilebilir 51 milyon ton siderit cevher rezervine sahip olduğu tespit edilmiş ve bu rezervin 37 milyon tonunun açık, 14 milyon tonunun kapalı işletme metodları ile üretilebileceği belirlenmiştir. Üretimin durdurulduğu 2004 yılı sonu itibarıyla sahadaki işletilebilir rezerv yaklaşık 44 milyon tondur. Bu miktarın da 30 milyon tonunun açık, geri kalan 14 milyon tonluk kısmının da kapalı işletme yoluyla üretilebileceği öngörülmüştür.

Türkiye'deki toplam işletilebilir demir cevheri rezervinin 100 milyon ton seviyesinde olduğu tahmin edilmektedir. Bu durumda halihazırda 44 milyon ton rezerve sahip olan Deveci Maden Sahası'nın toplam rezervin yaklaşık %45'i gibi oldukça yüksek bir orana tekabül ettiği düşünülecekse de, bu cevherin demir tenörü açısından oldukça zayıf olduğu ve daha çok mangan içeriği nedeniyle tercih edildiği, ancak mangana yönelik kullanımın da ciddi miktarda bir talep oluşturmayacağı, bu nedenle Deveci cevherinin tüketiminin yavaş olacağı dikkate alındığında, 44 milyon ton görece yüksek rezerv miktarının demir cevheri madenciliği sektöründe çok büyük bir önemi olmadığı anlaşılmıştır. Nitekim, demir-çelik üreticilerinin de yapılan ihalelerde sahaya yeterince bir ilgi göstermedikleri ve ihalede en yüksek teklifi, asıl faaliyet alanları inşaat sektörüne yönelik olan 2 teşebbüsün verdiği görülmektedir.

Deveci Maden Sahası'nda son beş yılda gerçekleştirilen demir cevheri üretim miktarları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir:

Tablo-1: Deveci Maden Sahası'nda Son Beş Yılda Gerçekleştirilen Demir Cevheri Üretim Miktarları

Yıllar	2001	2002	2003	2004	2005
Üretim Miktarı (ton)	591.000	307.000	264.000	2.300	-

Stoklar üzerinden entegre demir çelik tesislerine yapılan sevkiyatlar ise aşağıdaki gibidir:

Tablo-2: Deveci Maden Sahası'ndan Entegre Demir Çelik Tesislerine Yapılan Sevkiyatlar

Yıllar	2001	2002	2003	2004	2005
Sevkiyatlar (ton)	564.000	283.000	243.000	453.000	-

Buna göre, Türkiye'deki toplam demir cevheri tüketimine ilişkin olarak Tablo-10'da yer alan rakamlar çerçevesinde, Deveci Maden Sahası'nda üretilen cevherin toplam tüketimdeki payı yıllar itibariyle aşağıdaki gibidir:

Tablo-3: Deveci Maden Sahası'nda Üretilen Cevherin Toplam Tüketimdeki Payı

Yıllar	2001	2002	2003	2004	2005
Üretim miktarı üzerinden (%)	7,9	4,3	3,4	0,001	-
Sevkiyat rakamları üzerinden (%)	7,5	4	3,1	5,5	-

H.2.2. Kolin İnş. Tur. San. Tic. A.Ş. (Kolin İnşaat)

1977 yılında kurulan Kolin İnşaat A.Ş. esas olarak inşaat ve taahhüt alanında faaliyet göstermekte olup çok sayıda otoyol, devlet yolu, demiryolu, tünel, havaalanı, liman, baraj ve sulama tesisi; konut, büro, otel, hastane, iş merkezi, fabrika, sanayi sitesi, boru hatları, savunma ve askeri tesisler, enerji ve haberleşme tesisleri, içme suyu, kanalizasyon, dere ıslahı, ve katı atık işleme sistemleri inşaatı işleri iştigal etmektedir.

Şirketin ayrıca turizm, liman işletmeciliği, doğalgaz dağıtım faaliyetleri de bulunmaktadır. Yönetim kurulu Naci Koloğlu, Veysi Akın Koloğlu, Celal Koloğlu ve Turgut Nasün'den oluşan Kolin İnşaat'ın hissedarlık yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo-4: Kolin İnşaat ortaklık yapısı

Hissedar	Pay (%)
Kolsan A.Ş.	32,86
Veysi Akın Koloğlu	15,85
Celal Koloğlu	15,85
Mukadder Koloğlu	9,14
Güzin Koloğlu	7,92
Naci Koloğlu	6,71
Hayriye Deniz İstemi	3,42
Demet Moğulkoç	3,42
Diğer	3,2
TOPLAM	100

Kolin İnşaat'ta %32,86 paya sahip olan Kolsan İnşaat'ın yönetim kurulu Naci Koloğlu, Veysi Akın Koloğlu, Celal Koloğlu'da müteşekkil olup ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo-5: Kolsan İnşaat ortaklık yapısı

Hissedar	Pay (%)
Veysi Akın Koloğlu	24,5
Celal Koloğlu	24,5
Naci Koloğlu	24,5
Hayriye Deniz İstemi	10
Demet Moğulkoç	10
Mürsel Genç	2
TOPLAM	100

Her iki şirketin yönetim kurulları ve hissedarlık yapıları dikkate alındığında Kolin İnşaat'ın kontrolünün Koloğlu ailesinde olduğu görülmektedir.

Kolin İnşaat A.Ş.'nin 23 adet iştirak ve bağlı ortaklığı bulunmakta olup bu şirketler genel olarak, eğitim, mühendislik, otomotiv, makine sanayi, turizm, enerji, hazır beton, doğalgaz dağıtım, liman işletmeciliği alanlarında faaliyet göstermektedir.

Gerek Kolin ve Kolsan İnşaat'ın gerekse diğer iştirak ve bağılı ortaklıklar ile gruptaki diğer şirketlerin ilgili ürün pazarında herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır.

H.2.3. Çelikler Taah. İnş.ve San. A.Ş. (Çelikler İnşaat)

Çelikler İnşaat; yol, köprü, baraj, toplu konut, altyapı inşaatı ile turizm, hazır beton ve madencilik alanlarında faaliyet göstermekte olup ilgili ürün pazarında herhangi bir faaliyet yürütmemektedir

Yönetim kurulu Osman Çelik, Fadlı Çelik ve Hasan Çelik'ten oluşan teşebbüsün hissedarlık yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo-6: Çelikler İnşaat ortaklık yapısı

Hissedar	Pay
Osman Çelik	60
Fadlı Çelik	8
Hasan Çelik	8
Mehmet Çelik	8
Bilal Çelik	8
Tahir Çelik	8

Yönetim kurulu ve hissedarlık yapılarına bakıldığında bu şirketin Çelik ailesi tarafından kontrol edildiği anlaşılmaktadır.

Öte yandan Çelikler İnşaat ile aynı grupta yer alan diğer şirketler ve faaliyet alanları aşağıdaki gibidir:

Tablo-7: Çelikler İnşaat ile aynı grupta yer alan diğer şirketler ve faaliyet alanları

Şirket	Faaliyet Alanı
YSE Yapı San. ve Tic. A.Ş.	İnşaat taahhüt, plastik ve kömür pazarlama
Petsan İnş. Petrol ve Plastik San. A.Ş.	Otomotiv ürünleri, lastik satışı, akaryakıt
Çelikler Elektrik Üretim A.Ş.	Elektrik üretimi
Dodurga Mad. Nak. ve İnş. Paz. San. Tic. Ltd. Şti.	Madencilik
Çelkar Sigorta Aracılık Hiz. Ltd. Şti.	Sigortacılık

Bu şirketlerden Dodurga Mad. Nak. ve İnş. Paz. San. Tic. Ltd. Şti.'nin madencilik faaliyeti, Çorum ili Osmaniye ilçesinde bulunan IR:2579 ve IR:2600 Ruhsat Nolu linyit sahaları ile IR:582 nolu kömür ocağının işletilmesinden ibaret olup bu faaliyetin ilgili ürün pazarı ile herhangi bir ilgisi bulunmamaktadır. Şirketin ortaklık yapısına aşağıda yer verilmektedir:

Tablo-8: Çelikler İnşaat ortaklık yapısı

Hissedar	Pay
Fadlı Çelik (şirket müdürü)	75
Tahir Çelik	25

H.3. Değerlendirme

1998/4 sayılı Tebliğ'de yer alan ilgili hükümler gereği, T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) bünyesinde bulunan İR.2200 Ruhsat No'lu Hekimhan/Deveci Demir Maden Sahası'nın özelleştirilme yoluyla devredilmesi işlemine ilişkin ön bildirim, Kurumumuz kayıtlarına 17.2.2006 tarih, 1909 sayı ile intikal eden yazı ile yapılarak, Rekabet Kurulu Görüşü talep edilmiştir.

17.4.2006 tarihli mesleki daire görüşü ile bu görüşe cevaben gönderilen 21.4.2006 tarih 2424 sayılı ÖİB görüşü üzerine hazırlanan 24.4.2006 tarihli bilgi notuna istinaden alınan 4.5.2006 tarih 06-32/395-M sayılı Rekabet Kurulu kararında devre konu maden sahasına ilişkin olarak; "...Hekimhan/Deveci demir madeni sahasının işletme hakkı devri yöntemiyle özelleştirilmesi işleminin de 1998/4 sayılı Tebliğ kapsamında ön bildirim tabii olmadığı; ancak işlemin teklif sahipleri belli olduktan

sonra gerekirse 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında tekrar değerlendirilebileceği,...” denilmektedir.

Kurum kayıtlarına 8.9.2006 tarih 6007 sayı ile intikal eden yazı ile devre konu sahaya ilişkin ihale sonucunda Kolin İnşaat 21.500.000 YTL teklif ile en yüksek birinci teklifi, Çelikler İnşaat 21.300.000 YTL ile en yüksek ikinci teklifi vermiştir. Karar’da bu iki teklif sahibine ilişkin değerlendirmeler yer almaktadır.

Bilahare, Kurum kayıtlarına 2.10.2006 tarih, 6637 sayı ile intikal eden yazıyla Özelleştirme Yüksek Kurulu’na sunulmasına karar verilen iki teklif sahibi şirkete (Çelikler Taah. İnş.ve San. A.Ş., Kolin İnş. Tur. San. Tic. A.Ş.) ilişkin olarak 1997/1 sayılı Tebliğ’in ekinde yer alan Form-2 gönderilmek suretiyle nihai izin başvurusunda bulunulmuştur.

Bildirim konusu dosya mevcudu bilgilerden, 34 yıllığına işletme hakkının devredilmesi yoluyla gerçekleştirilecek işlem sonrasında Deveci Maden Sahası’nın kontrolünün el değiştireceği, dolayısıyla işlemin 4054 sayılı Kanun 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ’in 2. maddesi kapsamında bir devralma olduğu anlaşılmaktadır.

1997/1 sayılı Tebliğ’in 4. maddesinde *“bir birleşme veya devralma sonucunda birleşmeyi veya devralmayı gerçekleştiren teşebbüslerin, ülkenin tamamında veya bir bölümünde ilgili ürün piyasasında, toplam pazar paylarının, piyasanın % 25’ini aşması halinde veya bu oranı aşmasa bile toplam cirolarının yirmibeş trilyon Türk Lirası’nı aşması halinde Rekabet Kurulu’ndan izin almaları zorunludur”* ifadesi yer almaktadır.

Öte yandan 1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurulu’na Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ’in 5. maddesinde, *“Bu Tebliğ uyarınca Rekabet Kurumuna ön bildirimde bulunulması zorunlu olan özelleştirme yolu ile devralma işlemlerinde ve ön bildirimde tabi olmamakla birlikte bu Tebliğ kapsamında olan özelleştirme yolu ile devralma işlemi taraflarının ilgili ürün piyasasındaki toplam pazar paylarının %25’i veya cirolarının 25 trilyon Türk Lirasını aşması halinde; devralma işlemlerinin hukuki geçerlilik kazanabilmeleri için Rekabet Kurulundan izin alınması zorunludur.”* denilmektedir.

Devre konu maden sahasından 2001-2005 yıllarında elde edilen cirolara aşağıda yer verilmiştir:

Tablo-9: Deveci Maden Sahası’ndan Elde Edilen Cirolar

Yıllar	2001	2002	2003	2004	2005
Ciro (YTL)	5.966.614	3.795.544	3.060.621	2.911.036	-

Yapılan ihale sonucunda aralarında, ilgili ürün pazarında yoğun faaliyeti bulunan Erdemir Madencilik San. ve Tic. A.Ş. ve yine bakır madenciliği faaliyeti bulunan Eti Bakır A.Ş.’nin de bulunduğu toplam beş şirket elemeli ve açık artırmalı turlar sonunda elenmiştir. Geriye kalan ve en yüksek iki teklifi vermiş olan Kolin İnşaat ve Çelik İnşaat’ın ise ilgili ürün pazarında herhangi bir faaliyeti ve cirosu bulunmamaktadır. Aşağıda sektöre ilişkin verilecek genel bilgilerden sonra en yüksek teklif sahibi iki şirketle ilgili değerlendirmelere geçilecektir:

Ülkemizde üretilen demir cevherleri; Karabük, Ereğli ve İskenderun’da kurulu bulunan üç entegre demir çelik fabrikasının cevher ihtiyacını karşılamak üzere kullanılmaktadır. Bu tesisler uzun yıllar hammadde ihtiyaçlarını yerli kaynaklardan karşılamış olmalarına rağmen, demir çelik üretim kapasitelerindeki artışlardan sonra Türkiye’deki toplam demir cevheri üretimi bu üç fabrikanın cevher ihtiyacını,

gerek kalite gerekse miktar olarak karşılayamaz hale geldiğinden, önemli miktarda cevher ithalatı gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Yukarıda sözü edilen entegre demir çelik fabrikalarının son beş yıldaki toplam demir cevheri tüketimi ve bu tüketimin ne kadarının ithal kaynaklardan sağlandığına ilişkin olarak bu üç üreticiden elde edilen bilgiler ışığında elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo-10: Türkiye'deki Cevher Tüketimi

	Türkiye'deki Cevher Tüketimi		
	Yeri üretim yoluyla karşılanan (ton)	İthal kaynaklardan Karşılanan (ton)	Toplam tüketim (ton)
2001	3.302.431	4.171.841	7.474.272
2002	2.670.855	4.397.827	7.068.682
2003	3.047.763	4.566.028	7.613.791
2004	3.519.786	4.701.976	8.221.762
2005	3.278.205	4.681.907	7.960.112

Türkiye'deki en önemli demir cevheri yatakları daha önce TDÇİ'nin bağlı ortaklığı olan, ancak 2004 yılında özelleştirilerek Erdemir Demir Çelik Fabrikaları T.A.Ş.'ye (Erdemir) devri gerçekleştirilen Divriği Hekimhan Madenleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin (Div-Han) işletme ruhsatını elinde bulundurduğu, Divriği A ve B Kafa yataklarıdır. Bu sahalarda yılda yaklaşık 2 milyon ton demir cevheri üretimi gerçekleştirilmektedir. Yurt içi üretimin geri kalan kısmı TDÇİ'nin ruhsat sahibi bulunduğu 4 adet maden sahası ile ruhsatları özel sektöre ait irili ufaklı maden sahalarında gerçekleştirilmektedir. Bu maden sahalarının yıllık üretim kapasitesi 50 ila 650 bin ton arasında değişmektedir.

Demir cevheri doğada homojen olarak bulunan bir maden değildir. Demir cevherleri çoğu zaman silis, kükürt, bakır, alümina, titan, fosfor, arsenik gibi yabancı maddeler içerebilmektedir. Cevher, içerisinde bulunan yabancı maddelerin miktarına göre düşük ya da yüksek tenör oranına sahip olabilir. Demir madenin yüksek tenörlü oluşu içindeki yabancı maddelerin oransal olarak daha az, demir'in (Fe) ise daha çok olduğunu göstermektedir. Entegre demir çelik tesislerindeki demir çelik üretimine uygunluk açısından dünya genelinde kabul gören tenör oranı %66'dır. Türkiye'de işletilebilir demir cevheri rezervlerinden elde edilen tenör oranı ise %51-62 arasında değişmektedir¹. Rakamlardan da anlaşılacağı gibi Türkiye'de çıkarılan demir cevherinin tenör oranı dünya demir cevheri pazarında kabul gören standartların altındadır.

Demir çelik üretim kapasitelerinin daha sınırlı olduğu dönemlerde, maden yataklarından elde edilen yüksek tenörlü ve bu bakımdan doğrudan yüksek fırınlarda kullanıma elverişli demir cevherleri ihtiyacı karşılayabilecek nitelikteydi. Demire olan gereksinimin artması ve buna paralel olarak entegre tesislerin kapasite artışlarına gitmeleri sonucu artan demir cevheri ihtiyacının karşılanabilmesi için düşük tenörlü cevherlerin kullanımını gündeme gelmiştir. Bu noktada düşük tenörlü demir cevherinin safsızlaştırma işlemine tabi tutularak tenör oranlarının yükseltilecek zenginleştirilmesi ve fırınların ihtiyacına uygun hale getirilmesi yoluna gidilmiştir. Safsızlaştırma işleminde cevher içerisinde bulunan yabancı maddelerden mümkün olduğu kadar arındırılmakta ve bu sayede cevher içerisinde Fe (demir) oranı yükseltilebilmektedir.

Türkiye'de safsızlaştırma işlemini gerçekleştirebilen iki tesis bulunmaktadır. Her ikisi de Div-han'ın kontrolünde bulunan pelet ve konsantre tesisleri çoğunlukla Div-

¹ DPT "Madencilik- Metal Madenler: Demir" Özel İhtisas Komisyonu Raporu (2001) sf.22

han tarafından çıkarılan cevherlerin zenginleştirilmesinde kullanılmaktadır.² Bu tesislerin kurulum maliyeti 3-5 milyon dolaylarındadır.

Demir cevherleri doğada Manyetit, Hematit, Limonit, Götüt, Siderit ve Pirit mineralleri şeklinde bulunmaktadır. Demir cevheri ocaktan çıktıktan sonra hiç bir işleme tabi tutulmadan pazarlanabileceği gibi (tüvenan cevher) ihtiyaca göre işleme tabi tutularak parça boyutlarına göre parça cevher, toz cevher, sinterlik cevher, pelet, sinterlik konsantre cevher ve kalibre cevher olarak da pazara sunulabilmektedir. Anılan cevher türlerinin özelliklerine aşağıda yer verilmektedir³:

Tablo-11: Cevher Türlerinin Özellikleri

Parça Cevher	Kırılıp elendikten sonra ayrılan 10-150 mm boyutları arasındaki cevherdir.
Toz Cevher	0-10 mm boyutları arasındaki cevherdir.
Sinterlik Cevher	0,15 mm elek altı en çok %10, 6.35 mm elek üstü en çok %5 olan 0.15-6.35 mm boyutları arasındaki cevherdir.
Pelet	Zenginleştirme amacı ile belirli boyda öğütülmüş ve sinterlenemeyecek boyuttaki cevher konsantresinin aglomera edilerek 4-16 mm arasında boyutlandırılmış, belirli bir ısıl işlem ile yüksek fırında kullanılabilir dayanıma getirilmiş şeklidir.
Sinterlik Konsantre Cevher	Zenginleştirilmiş 2-25 mm boyutlarında cevherdir.
Kalibre Cevher	10-30 mm boyutlarındaki cevherdir.

Dosyada yer alan bilgiler ışığında herhangi bir demir madeni sahasının önemi öncelikle cevherindeki tenöre göre belirlenir. Buna paralel olarak cevherin safsızlığı yani istenmeyen yabancı maddeleri ne kadar ihtiva ettiği önemli ölçüde dikkate alınmaktadır. Zira bir cevher safsızlığı ölçüsünde düşük tenörlü olacaktır. Öte yandan bir maden sahasının sahip olduğu rezerv miktarı, dikkate alınan bir diğer husus olmakla birlikte, ithalat da dikkate alınmak suretiyle, pazarda mevcut talebin halihazırda nasıl karşılandığı, söz konusu sahadan yapılacak üretim bakımından belirleyici unsurdur. Bu nedenle, maden sahalarının genelinde olduğu gibi burada da Pazar payı hesaplamalarında, sahada gerçekleştirilen yıllık üretim miktarlarının dikkate alınmasının yerinde olduğu düşünülmektedir. Bu çerçevede, sahanın sahip olduğu pazar payı bilgilerine yukarıda yer verilmiş bulunmaktadır. En yüksek teklif bu iki şirkete ilişkin nihai değerlendirmeler aşağıda yer almaktadır.

H.3.1. Kolin İnş. Tur. San. Tic. A.Ş.'ye İlişkin Değerlendirme

Kolin İnşaat'ın tüm faaliyetleriyle ilgili olarak ulaştığı 2005 yılı cirosu 101.178.031,18 YTL olmakla birlikte, gerek Kolin İnşaat'ın gerekse diğer grup şirketlerinin ilgili ürün pazarında herhangi bir faaliyeti dolayısıyla herhangi bir cirosu bulunmamaktadır.

Öte yandan Deveci Maden Sahası'ndan son beş yılda elde edilen cirolar itibariyle önbildirime ilişkin olarak 1998/4 sayılı Tebliğ'in 3. maddesinde belirtilen %20 ve 20 trilyonluk eşiklerin aşılmadığı, dolayısıyla işlemin önbildirime de tabi olmadığı 4.5.2006 tarih 06-32/395-M sayılı Rekabet Kurulu kararıyla sabittir. Bu durumda Deveci Maden Sahası'ndan elde edilen ciro ve pazar payının, nihai izne ilişkin olarak aynı Tebliğ'in 5. maddesinde geçen eşikleri aşmadığı da anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen bilgilerden, 1997/1 ve 1998/4 sayılı Tebliğ'lerde öngörülen ciro ve pazar payı eşiklerinin aşılmadığından Deveci Maden Sahası'nın Kolin İnşaat'a

² Div-Han'ın özelleştirilmesine ilişkin 04-22/247-52 sayılı Rekabet Kurulu Kararı.

³ DPT "Madencilik- Metal Madenler: Demir" Özel İhtisas Komisyonu Raporu (2001) sf.6

devri işleminin, aynı Tebliğ hükümleri gereğince izne tabi olmadığı kanaatine varılmıştır.

H.3.2. Çelikler Taah. İnş.ve San. A.Ş.'ye İlişkin Değerlendirme

Çelikler İnşaat'ın tüm faaliyetleriyle ilgili olarak ulaştığı 2005 yılı cirosu 54.728.049,58 YTL olmakla birlikte, gerek Çelikler İnşaat'ın gerekse diğer grup şirketlerinin ilgili ürün pazarında herhangi bir faaliyeti, dolayısıyla herhangi bir cirosu bulunmadığından, Deveci Maden Sahası'nın ciroları'da dikkate alındığında 1997/1 ve 1998/4 sayılı Tebliğ'lerde öngörülen ciro ve pazar payı eşiklerinin aşılmadığı, dolayısıyla Deveci Maden Sahası'nın Kolin İnşaat'a devri işleminin, aynı Tebliğ hükümleri gereğince izne tabi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

Bildirime konu işlemlerin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'de öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle izne tabi olmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.